

ת"פ (כפר סבא) 60281-01-24 - מדינת ישראל נ' אהרן צרקוב

ת"פ (כפר-סבא) 60281-01-24 - מדינת ישראל נ' אהרן צרקובשלום כפר-סבא

ת"פ (כפר-סבא) 60281-01-24

מדינת ישראל

נגד

אהרן צרקוב

בית משפט השלום בכפר-סבא

[03.04.2025]

כבוד השופט, סגן הנשיא עמית פרייז

החלטה

עניינה של החלטה זו בעמדת המאשימה לתיקון כתב האישום. זאת על דרך הוספת שני עדים לרשימת עדי התביעה. העדים שהוספתם נטענת הינם שני השוהים הבלתי חוקיים אשר על פי הנטען בכתב האישום הועסקו על ידי הנאשם. במאמר מוסגר ייאמר כי אין חולק כי לנאשם מיוחסת כעבירה רק העסקת אחד השוהים, נוכח הסכמה כי לא נתגבש בו היסוד הנפשי להעסקת השוהה השני.

אין חולק כי בתיק זה לא ניתנה עד עתה תשובה של הנאשם לכתב האישום, אף לא בדרך של הקראה פורמלית, ובכך המשפט טרם התחיל. במצב דברים זה, הרי שבהתאם לסעיף 91 לחוק סדר הדין הפלילי, עניין לנו בתיקון שהינו ברשות המאשימה, להבדיל מתיקון שלאחר תחילת המשפט שמצריך רשות בית המשפט, בהתאם לסעיף 92 לחוק. ב"כ הנאשם לא מתעלמת מכך, אלא סבורה שעל בית המשפט למנוע את תיקון כתב האישום, נוכח הרקע שביסוד הבעת עמדת המאשימה לתיקון, המבסס לטעמה הגנה מהצדק לנאשם מפני התיקון, בהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי.

בפן העקרוני אין כל מניעה לבחון אפשרות תיקון כתב אישום במסגרת ההגנה מהצדק. כך, באשר לכל טענה מקדמית מושא סעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי, בית המשפט מוסמך לבטל כתב אישום, או להורות על תיקונו, כעולה מסעיף 150 לחוק. ברי כי מכוח ההיקש, ביקורת זו של בית המשפט מאפשרת לו לדחות מלכתחילה בקשה לתיקון כתב אישום. ואם ייטען כי אין מקום ללוגיקה כזו, ועל בית המשפט לקבל את הודעת התיקון בהתאם לסעיף 91 לחוק, הרי מיד לאחר מכן ממילא תקום סמכותו לבקר את כתב האישום בנוסחו המתוקן נוכח טענת ההגנה מהצדק, וזאת על דרך תיקונו מחדש באופן שיאזן התיקון של המאשימה, ויחזיר את כתב האישום לנוסחו המקורי. על כן יש מקום להידרש באופן פרטני לענייננו לשאלה האם בשל הגנה מהצדק על בית המשפט למנוע את תיקון כתב האישום בדרך של הוספת שני העדים. כאמור, לטענת ב"כ הנאשם, על בית המשפט לא לאפשר את התיקון נוכח הרקע לו, ועתה הגיעה העת לפרט רקע זה.

תחילת הדברים בדיון מקדמי מפורט, על דרך גישור, שהתקיים לבקשתם המשותפת של הצדדים. דיון זה מטבעו התקיים שלא לפרוטוקול, במסגרת תיק ג"פ, אולם במסגרת בירור תיקון כתב האישום, יש מקום להידרש באופן כללי ככל הניתן לדברים שעלו בו, מה גם שהצדדים התייחסו לכך תוך כדי טיעוניהם בסוגיית התיקון.

כך, במהלך הדיון המקדמי המפורט נטענו טענות ראיות מסוימות מצד ב"כ הנאשם, ואילו כאשר התובע שטען בדיון המקדמי ביקש להתמודד עימן, הוא הסתמך בין היתר על דברי אותם שני שוהים שהוספתם כעדים מתבקשת כעת. ודוק, באותה עת התובע לא ציין כי מדובר במי שאינם רשומים כעדי תביעה, ועל כן הצפתי לפניו הקושי להסתמך עליהם. או אז ניתן היה להתרשם מתגובת התובע כי לא היה מודע לכך שהשניים לא רשומים כעדי תביעה, ולאחר שעמדתי על קיומו של הקושי, הודיע כי יפעל לתיקון כתב האישום בהתאם. ב"כ הנאשם מיד התרעמה על כך, ועד מהרה הסתיים הדיון המקדמי. מיד לאחר מכן נפתח הפרוטוקול בתיק העיקרי, ומיד עלתה באופן פורמלי עמדתה המאשימה לתיקון כתב האישום.

עמדת המאשימה בתיק העיקרי הובעה תחילה על ידי אותו תובע שטען בדיון המקדמי. בהבעת עמדה זו, אמר בין היתר התובע: "בכתב האישום נפלה שגיאה, ואתמול כשלמדתי את התיק ראיתי שנפלה השגיאה הזאת והיינו עתידים להגיש בקשה בהתאם, אך מאחר ואנו בתוך הת"פ ונועדנו בשביל מטרה זאת אני מגיש בעל פה את הבקשה".

בתגובה טענה ב"כ הנאשם כי על בית המשפט שלא לאפשר את תיקון כתב האישום, שעה שזה הינו בגדר שיפור עמדות של המאשימה בעקבות הערת בית המשפט בדיון המקדמי, ובכך מדובר בהתנהגות שלא בתום לב, המובילה לעיניו דין, ופוגעת בזכות הנאשם להליך הוגן. ב"כ הנאשם אף ציינה כי בהתנהלות התביעה יש גם בכדי להוות פגיעה מוסדית בהליך הגישור, באופן שירתיע להבא סנגורים מלהסכים להשתתפות בהליך חשוב שכזה.

בהמשך טענו הצדדים לסירוגין, כאשר את מושכות טיעוני התביעה נטלה ראשת שלוחת תביעות כפר סבא. ראשת השלוחה עמדה על כך שהבעת עמדת התביעה לתיקון כתב האישום לא נבעה מהערת בית המשפט במהלך הדיון המקדמי, אלא שהצורך בתיקון התברר לתביעה לראשונה יום לפני הדיון, עת נערכה לו. ב"כ הנאשם טענה בתגובה כי היא מפקפקת בכך, אולם גם אם כך היו פני הדברים, הדבר מחזק את טענותיה לפיהם הצורך בתיקון היה תולדה של קביעת הליך גישור בתיק, ובמצב זה אין לאפשרו מטעמי הפגיעה בנאשם כמו גם שיקולים המוסדיים.

משעניין לנו בטענת הגנה מהצדק, הרי שיש מקום להידרש לשאלה האם עסקינן בפגם בהליך הפלילי, אשר פוגם בעקרונות של צדק והגינות משפטית. דא עקא שבענייננו קיימת שאלה עובדתית בדבר זיהוי הפגם. כך, קיימת מחלוקת האם הצורך בתיקון עלה עוד טרם דבריי בדיון המקדמי על כך ששני השוהים אינם רשומים כעדי תביעה, או רק בעקבות דבריי אלה.

למרבה הצער, שאלה עובדתית זו עולה נוכח הפער שהתגלה בין התנהלות התביעה הלכה למעשה במהלך הדיון המקדמי, לבין דבריה במהלך הדיון בתיק העיקרי. כאמור, במהלך הדיון המקדמי ניתן היה להתרשם שהתובע בטיעוניו הראייתיים לא הזכיר שהוא הסתמך על מי שאינם בכתב האישום, ואף לא היה מודע לכך מיד לאחר שהערתי לו על כך, ובהמשך ציין כי יפעל לתיקון כתב האישום. התנהלות זו תומכת בטענה כי הצורך בתיקון עלה אך ורק בעקבות דבריי. לעומת זאת, במהלך הדיון בתיק העיקרי, אותו תובע טען בצורה ברורה כי הצורך בתיקון עלה עוד יום טרם הדיון, כאשר בהמשך ראשת השלוחה חזרה על עמדה זו.

נוטה אני לדעה כי דבריה של התביעה בדיון בתיק העיקרי משקפים את אשר אירע. למרבה הצער, בית המשפט נוכח לדעת בלא מעט תיקים כי התביעה לומדת על קיומם של קשיים ראייתיים כאלה ואחרים, בין שמצריכים תיקון כתב האישום ובין שמצריכים מענה אחר, בפער זמנים רב לאחר הגשת כתב האישום, תוך כדי הערכות לדיון מקדמי מפורט, או תוך כדי הערכות לשמיעת ראיות, או תוך כדי שיח עם ההגנה בכדי לנסות להגיע להסדר בתיק. אין המדובר במצב רצוי, בלשון המעטה, אך לא ניתן לומר שאינו מצוי. על כן, התיאור העובדתי האמור לאשר אירע בענייננו אינו מנותק מהמציאות, אף אם ניתן להגדירה כמציאות מרה. יתר על כן, תיאור עובדתי זה ניתן בתיק העיקרי לא רק מפי התובע שטען בדיון המקדמי, אלא גם מפי גורם בכיר כראשת השלוחה.

דא עקא שמשמעות קבלת תיאור עובדתי זה הינה שבמהלך הדיון המקדמי, עוד טרם נשמעו דבריי, ידע התובע שהופיע בדיון זה כי הוא טוען את טיעוניו הראייתיים תוך הסתמכות על דברי מי שאינם באופן פורמלי עדי תביעה, ותוך שלא חשף דבר קיומו של פער זה, ואף לאחר שהערתי לו על הבעייתיות שבכך, הוא לא אישר את מודעותו לפער זה, אלא יצר הרושם שלא היה מודע לכך, ויפעל לתיקון כתב האישום נוכח הערתי.

על כן, אם נקבל את התיאור העובדתי שבאמפי התביעה אגב הדיון הפורמלי בתיקון במסגרת התיק העיקרי, הרי שהתביעה פעלה באופן לא ראוי במהלך הדיון המקדמי, הן ביחס לנאשם ולבאת כוחו, והן ביחס לבית המשפט. אם כך, הרי שהמדובר בפגם בעוצמה גבוהה אף יותר מהפגם שנטען על ידי ב"כ הנאשם מתוך הנחתה העובדתית כי הצורך בתיקון עלה רק בעקבות דבריי בדיון המקדמי.

דא עקא, שבמשפט הפלילי הנהוג במדינת ישראל, אין כלל דווקני וקשיח לפיו פגם בהתנהלות גורמי חקירה ותביעה בהליך הפלילי מוביל לפגיעה בעמדתם המשפטית בהליך. כך, גם כאשר מזוהה פגם הפוגע בתחושת צדק והגינות משפטית, שאלת מתן המענה לו, בנגזרות של האם בכלל לתת מענה, ואם כן כיצד לתת המענה, מוכרעת גם בשים לב לאינטרס הציבורי העומד ביסוד ההליך.

בענייננו יש לזכור שמדובר בעבירה של העסקת שוהה בלתי חוקי, המקימה סיכון בטחוני מעצם הווייתה. סיכון בטחוני זה מתגבר עוד יותר כאשר ההעסקה בוצעה בתקופת מלחמה, כפי שכך אירע בענייננו. אולם האינטרס הציבורי ביסוד ההליך הינו גבוה פי כמה וכמה בענייננו מאשר שיקולים אלה שרלבנטים לתיקים רבים, והדברים אמורים בכך שבאופן חריג ופרטני לענייננו, הסיכון התממש בצורה קשה ביותר, שעה שהשוהה שהנאשם מואשם בהעסקתו שלא כדין, כמו גם השוהה הנוסף, ביצעו לכאורה פיגוע רצחני ברחבי העיר בה הועסקו, באמצעות כלי רכב להם היו זמינים נוכח העסקתם זו.

במצב דברים זה שיקול בירור האמת העובדתית במשפט הרלבנטי לענייננו הינו בעל ערך עליון, אשר גובר על כל טעם רע וחוסר צדק והגינות העולים מהתנהלות התביעה בהליך, בכל היתכנות עובדתית לאשר אירע במהלך הדיון בענייננו מבין השתיים שהוצגו. על כן, יש לאפשר למאשימה להצטייד בכלים הראייתיים הנדרשים להבנתה במסגרת משפט זה, באופן של התרת התיקון של רשימת העדים.

יתר על כן, יש לזכור כי לא מדובר במקרה שבו הנאשם השיב לכתב האישום, על דרך גיבוש קו הגנה פורמלי, אשר ישובש עקב התיקון על דרך הוספת העדים. באשר לשיקולים המוסדיים שצויינו לעניין הליכים גישורים, הרי שחזקה על כל נאשם וסניגור ששוקלים להשתתף בהם, אף ללא התרחשות המקרה שלפניי, שיבחנו את התועלת המוכרת שבהליכים אלה אל מול החיסרון שיחשפו נסתרות הגנתם, מה גם שבמידת הצורך ניתן לבצע הליך גישורי באופן הכולל בירור עמדת כל צד באופן נפרד על ידי בית המשפט.

התוצאה הינה שהריני מאפשר את תיקון כתב האישום על דרך הוספת שני העדים שפרטיהם צוינו בתחילת הפרוטוקול מיום 25/3/25.

עם זאת, טוב תעשה התביעה אם לא תסתפק בתוצאה הסופית של החלטה זו, המהווה את קבלת עמדתה לעניין תיקון כתב האישום. האמור באשר להתנהלות בדיון המקדמי המפורט מתוך הנחת המוצא שדבר התיקון היה ידוע מראש, טעון בירור פנימי מעמיק. ודוק, מדובר בהתנהלות חריגה מאד מנסיונו של בית המשפט בהליכים גישוריים רבים מאד, עת התביעה מקפידה להציג עמדתה כהבנתה המקצועית, תוך שמירה על סטנדרט ראוי ביותר של התנהלות כלפי בית המשפט והצד שכנגד. דווקא משום כך, אם אכן על פניו במקרה זה אירע שלא היתה הקפדה על סטנדרט זה, יש לברר זאת עד תום.

התיק נקבע להקראה ליום 27/4/25 שעה 13:00. חובת התייצבות לנאשם ובאת כוחו תודיע לו על כך. המזכירות תעביר ההחלטה לב"כ הצדדים, כאשר ההעברה למאשימה תהיה לידי ראשת שלוחת תביעות כפר סבא. ניתנה היום, ה' ניסן תשפ"ה, 03 אפריל 2025, בהעדר הצדדים.